

Birleşmiş Milletler
Barışçıl Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğü Özel Raportörü Clément Nyaletossi Voule
İnsan Hakları Savunucuları Özel Raportörü Mary Lawlor
Seçim Gözlemcileri Hakkında Ortak Açıklama
CENEVRE
27 Ekim 2022

Bugün, Uluslararası Seçim Gözlem İlkeleri Bildirgesi'nin 17. yıldönümü ve 2022 yılı ayrıca, 3 Nisan 2012 tarihli Partizan Olmayan Seçim Gözlem ve İzleme Küresel İlkeler Bildirgesi'nin 10. yıldönümüdür. Seçim gözlemcilerinin insan hakları savunucuları ve sivil toplum aktörleri olduğunu vurgulamak istiyoruz. Devletler bu nedenle, yurt dışından olanlar da dahil olmak üzere tüm gözlemcilerin bağımsız ve tarafsız seçim gözlemi yapabilmelerini sağlamalıdır.

Dünya genelinde, demokratik seçimlerin yapıldığı koşullar giderek daha zor hale gelmektedir. Dezenformasyon kampanyaları, sert söylemler ve hatta şiddet, adaylar ve siyasi partilerden seçim görevlilerine ve seçim gözlemcilerine kadar seçim süreçlerine katılan geniş bir paydaş yelpazesini hedef almaktadır.

Hem ulusal hem de uluslararası seçim gözlemcileri, kendilerine yönelik taciz, asılsız suçlamalar, karalama ve tehditlerden serbest dolaşım hakkının ihlali, gözaltı, uzaklaştırma ve fiziksel şiddete kadar uzanan saldırıların şiddetinde ve çapında kayda değer bir artış olduğunu bildirmektedir. Hatta bazıları görevlerini yaparken öldürülmektedir. Bazı vakalarda taciz, saldırı ve cinayetler devletin güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Seçim gözlemcilerini caydırmaya veya onlara karşı misilleme yapmaya/intikam almaya yönelik olabilecek bu saldırılar, gözlemcilerin meşru çalışma ve bulgularına zarar veren, görevlerini yerine getirmelerini etkileyen ve fiziki güvenliklerini tehdit eden bir belirsizlik ve güvensizlik ortamı yaratmaktadır.

Belirli koşullar altında ve ihlallere maruz kalmaları durumunda insan hakları savunucusu olarak kabul edilebilecek seçim gözlemcilerinin çalışmaları, seçimle ilgili haklar ihlal edildiğinde, seçme ve seçilme hakkı, siyasal aidiyet, örgütlenme özgürlüğü, bilgiye erişim, basın ve ifade özgürlüğü, barışçıl toplantı, hareket özgürlüğü, kişi güvenliği ve yasaların muhtemel seçmen ve seçime giren adayları eşit ölçüde koruması ile etkin hak arama yollarına erişim dahil olmak üzere medeni ve siyasal haklara odaklanmaktadır.

Bu vesileyle, üye devletlere, uluslararası hukuk çerçevesinde, tüm insan haklarını ve temel özgürlükleri teşvik etme ve koruma, yetki alanlarındaki herkesin bu hak ve özgürlüklere erişebilmesini ve bunlardan yararlanabilmesini sağlama, sivil alanı sağlama ve koruma yükümlülüklerini hatırlatmak ve insan hakları savunucusu ve sivil toplum aktörü olan ulusal ve uluslararası seçim gözlemcilerinin seçim süreçleri bağlamında bu korumadan yararlanma hakkına sahip olduklarını kabul etmelerini isteriz.

Üye Devletler, ulusal ve uluslararası seçim gözlemcilerinin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmelerine olanak sağlayacak koşulları oluşturmak için tüm gerekli adımları atmalı ve hak ve özgürlüklerini meşru kullanımlarından dolayı herhangi bir şiddet, tehdit, misilleme, ayrımcılık, baskı veya herhangi bir keyfi eylemden onları korumalıdır. [1]

Ulusal ve uluslararası seçim gözlemcilerinin çalışmalarını yürütürken karşılaştıkları zorluklar hakkında bilgi toplama ve raporlama konusunda çalışmaya devam edeceğiz.

[1] *Commission on Human Rights, Resolution 2000/61, Human Rights Defenders, April 26, 2000, A/HRC/RES/5/1*.